

[Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Question **No.1 & No.6** are **compulsory**.
 2. Attempt **any two** out of remaining **four** (i.e. **Q.No.2 to Q.No.5** and **Q.No.7 to Q.No.10**) in **each section**.
 3. **Figures** to the **right** indicate **full marks**.

Section – I

1. Answer **any one** of the following : **20**
 - (a) Explain the meaning and importance of Human Resource Management. Also discuss the structure of Human Resource Department.
- OR**
- (b) Discuss the objectives of performance appraisal and various ethical aspects in performance appraisal.
2. Explain in detail psychological and behavioural issues in Human Resource Planning. **15**
 3. Write an explanatory note on “Induction and placement of new recruits”. **15**
 4. Describe Human Resource Management Practices in Global Setting. **15**
 5. Discuss the Modern techniques of performance appraisal. **15**

Section – II

6. Answer **any one** of the following : **20**
 - (a) Explain the objectives of training programme and discuss the challenges faced by trainer.
- OR**
- (b) Explain the need for succession planning with reference to family oriented enterprises & professionally managed organisation.
7. Write an explanatory note on “Knowledge Enrichment and Career”. **15**
 8. “Work–Life Balance is an important component of HRM”. Explain. **15**
 9. Discuss the problems and issues involved in succession planning at different levels in organizations. **15**
 10. Explain in detail various ways of managing stress at workplace. **15**
-

(मराठी रुपांतर)

(वेळ : ३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : १. प्रश्न क्र.१ आणि प्रश्न क्र.६ अनिवार्य आहेत.
२. प्रश्न क्र.२ ते प्रश्न क्र.५ पैकी कोणतेही दोन आणि प्रश्न क्र.७ ते प्रश्न क्र.१० पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
३. उजवीकडील अंक संपूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग - १

१. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : २०
(अ) मनुष्यबळ व्यवस्थान म्हणजे काय? त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा. मनुष्यबळ विभागाची रचना स्पष्ट करा.
किंवा
(ब) कामगिरीच्या मूल्यमापनाची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा आणि कामगिरी मूल्यमापनातील मूल्याधारीत घटक स्पष्ट करा.
२. मनुष्यबळ नियोजनातील, मानसशास्त्रीय आणि मनुष्य वागणुकीसंदर्भातील समस्या स्पष्ट करा. १५
३. टीप लिहा : “नवीन कर्मचाऱ्यांची भरती आणि नियुक्ती प्रशिक्षण”. १५
४. मनुष्यबळ व्यवस्थापनातील वैधिक संदर्भातील, कार्यरचना स्पष्ट करा. १५
५. कामगिरी मूल्यमापनातील आधुनिक तंत्रे स्पष्ट करा. १५

विभाग - २

६. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : २०
(अ) प्रशिक्षण कार्यक्रमांची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा आणि प्रशिक्षण कार्यक्रमदरम्यान प्रशिक्षकाला येणाऱ्या समस्यांची चर्चा करा.
किंवा
(ब) कौटुंबिक व्यवसायांच्या संदर्भात, उत्तराधिकारी निवडीच्या नियोजनाची गरज स्पष्ट करा. तसेच व्यावसायिक पद्धतीने व्यवस्थापन असलेल्या संघटनातील गरजही स्पष्ट करा.
७. “ज्ञानमूल्यवर्धन आणि कारकिर्द” ह्या विषयावर टीप लिहा. १५
८. “कार्य आणि वैयक्तिक आयुष्याचा समतोल” हा मनुष्यबळ नियोजनातील महत्त्वाचा घटक आहे, स्पष्ट करा. १५
९. संघटनेच्या विविध पातळ्यांवर, उत्तराधिकारी निवडीच्या नियोजनासंदर्भात येणाऱ्या समस्या स्पष्ट करा. १५
१०. कार्यालयीन ताणतणावाचे नियोजन करण्याच्या विविध उपाययोजनांची चर्चा करा. १५